

บันทึก

เรื่อง การขอรับคืนเอกสารการแสดงสินทรัพย์และหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีได้มีหนังสือ ที่ นร ๐๑๑๔ (สร. ๑)/๑๕๒๓ ลงวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๕๒ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า นายเชาวนวัศ สุดลาภา อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทยมีความประสงค์จะขอรับคืนเอกสารแสดงสินทรัพย์และหนี้สินตามแบบแนบท้ายพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการแสดงสินทรัพย์และหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๒๔ เมื่อคราวนายเชาวนวัศ สุดลาภา พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีวันที่ ๑๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๖ และเอกสารฯ ได้เก็บรักษาอยู่ที่สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี แต่พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการแสดงสินทรัพย์และหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๒๔ ไม่ได้กำหนดวิธีปฏิบัติในการขอรับคืนเอกสารกรณีนี้ไว้สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีจึงได้มีหนังสือหารือไปยังสำนักงาน ป.ป.ป. และสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีว่าจะคืนเอกสารฯ ดังกล่าวให้นายเชาวนวัศ สุดลาภาได้หรือไม่อย่างไร

สำนักงาน ป.ป.ป. ได้ตอบข้อหารือว่าคณะกรรมการ ป.ป.ป. และคณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรีฝ่ายสังคมและกฎหมาย ยังมีความเห็นเรื่องการยื่นแบบแสดงรายการสินทรัพย์และหนี้สินของคณะรัฐมนตรีแตกต่างกัน กล่าวคือคณะกรรมการ ป.ป.ป. เห็นว่า มติคณะรัฐมนตรีที่ให้รัฐมนตรีแสดงสินทรัพย์และหนี้สินก็เพื่อให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการแสดงสินทรัพย์และหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๒๔ แต่คณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรีฝ่ายสังคมและกฎหมายเห็นว่า มติคณะรัฐมนตรีที่มีมติให้รัฐมนตรีแสดงสินทรัพย์และหนี้สิน ก็เพื่อเป็นตัวอย่างแสดงความบริสุทธิ์ใจ จึงมีมติให้แจ้งสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีสอบถามไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีว่า กรณีที่คณะรัฐมนตรีมีมติให้รัฐมนตรีแสดงสินทรัพย์และหนี้สินนั้นมีเจตนาจะให้แสดงตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการแสดงสินทรัพย์และหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๒๔ หรือเพื่อเป็นตัวอย่างแสดงความบริสุทธิ์ใจ ถ้าเป็นการแสดงสินทรัพย์และหนี้สินตามพระราชกฤษฎีกาฯ ขั้นตอนการดำเนินการในเรื่องคืนแบบแสดงรายการสินทรัพย์และหนี้สินก็ไม่อาจจะกระทำได้เพราะไม่มีบทบัญญัติให้อำนาจไว้แต่ถ้าแสดงด้วยความบริสุทธิ์ใจก็ไม่มีหลักเกณฑ์บังคับในเรื่องคืนแบบแสดงรายการสินทรัพย์และหนี้สินไว้

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้ตอบสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีว่าการแสดงสินทรัพย์และหนี้สินของนายเชาวนวัศ สุดลาภา เมื่อคราวรับตำแหน่งเมื่อวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๓๕ เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๓๕ ซึ่งมีได้กำหนดบังคับให้รัฐมนตรีต้องแสดงสินทรัพย์และหนี้สินตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการแสดงสินทรัพย์และหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๒๔ จึงเป็นมติที่ให้รัฐมนตรีแสดงสินทรัพย์และหนี้สินเพื่อเป็นตัวอย่างแสดงความบริสุทธิ์ใจ ฉะนั้น การขอรับคืนเอกสารฯ ก็จะต้องเป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว

ข้างต้นเช่นกัน แต่เนื่องจากเมื่อได้ตรวจสอบจากแนวมติคณะรัฐมนตรีที่ได้สั่งการเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวต่อเนื่องกันมาแล้ว มิได้มีการสั่งการเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติเรื่องการขอรับคืนเอกสารแสดงสิทธิและหนี้สินไว้ ดังนั้น ในส่วนของการขอรับคืนเอกสารแสดงสิทธิและหนี้สิน สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีพิจารณาแล้วเห็นว่า แนวทางที่เหมาะสม หากจะมีการอนุญาตให้ขอรับคืนเอกสารฯ ได้ ควรที่สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี จะได้เสนอขอทบทวนมติคณะรัฐมนตรีเสียก่อน

เพื่อให้การปฏิบัติในเรื่องการขอรับเอกสารฯ ดังกล่าวคืน เป็นบรรทัดฐานในการดำเนินงานต่อไป สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีจึงขอหารือหรือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาว่า

๑. การยื่นแบบแสดงสิทธิและหนี้สินของนายเชาวน์วัศ สุตลาภา อดีต รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นการยื่นแบบแสดงสิทธิและหนี้สินตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการแสดงสิทธิและหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๒๔ หรือไม่

๒. หากเป็นการยื่นแบบแสดงรายการสิทธิและหนี้สินตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการแสดงสิทธิและหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๒๔ แล้ว เมื่อผู้ยื่นแบบฯ ประสงค์จะขอรับคืนแบบฯ ดังกล่าว จะคืนแบบแสดงรายการสิทธิและหนี้สินให้แก่ผู้ยื่นแบบฯ ได้หรือไม่ และควรมีขั้นตอนในการดำเนินการคืนแบบฯ อย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๒) ได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าวประกอบกับเอกสารที่เกี่ยวข้อง และได้ฟังคำชี้แจงของผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี และสำนักงาน ป.ป.ป.) แล้ว มีความเห็น ดังนี้

ข้อหารือประการที่หนึ่งที่ว่า การยื่นแบบแสดงสิทธิและหนี้สินของนายเชาวน์วัศ สุตลาภา อดีต รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นการยื่นแบบแสดงสิทธิและหนี้สินตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการแสดงสิทธิและหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๒๔ หรือไม่นั้น เห็นว่า พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ในวงราชการ พ.ศ. ๒๕๑๔ มาตรา ๒๓^๑ บัญญัติให้คณะรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐแสดงสิทธิและหนี้สินตามรายการ วิธีการ และเวลาตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา ต่อมาได้มีพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการแสดงสิทธิและหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๒๔ ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๒๔ หลังจากนั้นได้มีมติคณะรัฐมนตรีเรื่องให้รัฐมนตรีทุกท่านแสดงสิทธิและหนี้สินของตนตามพระราชกฤษฎีการวม ๔ ครั้ง คือ ครั้งแรกเมื่อวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๒๔ คณะรัฐมนตรีมีมติให้รัฐมนตรีทุกท่านแสดงสิทธิและหนี้สินของตนตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการแสดงสิทธิและหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๒๔ ฯลฯ ครั้งที่สองเมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๒๖ ให้คงถือปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องนี้เมื่อวันที่ ๑๗

^๑ มาตรา ๒๓ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ให้คณะรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐแสดงสิทธิและหนี้สินตามรายการวิธีการ และเวลาตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

มีนาคม ๒๕๒๔ ครั้งที่สามเมื่อวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๓๔ ให้รัฐมนตรีทุกคนแสดงสินทรัพย์และหนี้สินตามแบบแสดงรายการสินทรัพย์และหนี้สินของสำนักงาน ป.ป.ป. ฯลฯ และครั้งที่สี่เมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๓๕ คณะรัฐมนตรีมีมติให้รัฐมนตรีทุกคนถือปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๓๔ จึงเห็นได้ว่าการฉ้อโกงของนายเชาวน์วงศ์ สุตลาภา อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นการปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๓๕ ซึ่งกำหนดให้รัฐมนตรีทุกคนแสดงสินทรัพย์และหนี้สินตามแบบแสดงรายการสินทรัพย์และหนี้สินของสำนักงาน ป.ป.ป. ตามรายการ วิธีการ และเวลา ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการแสดงสินทรัพย์และหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๒๔

ข้อหาหรือประการที่สองที่ว่า หากเป็นการยื่นแบบแสดงรายการสินทรัพย์และหนี้สินตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการแสดงสินทรัพย์และหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๒๔ แล้ว เมื่อผู้ยื่นแบบประสงค์จะขอรับแบบดังกล่าว จะคืนแบบแสดงรายการสินทรัพย์และหนี้สินให้แก่ผู้ยื่นแบบได้หรือไม่ และควรมีขั้นตอนในการดำเนินการคืนแบบอย่างไรรั้น เห็นว่าพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการแสดงสินทรัพย์และหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๒๔ มาตรา ๙^๒ บัญญัติว่า เมื่อได้รับแบบแสดงรายการสินทรัพย์และหนี้สินตามมาตรา ๘ แล้ว ให้เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการนำใส่ซองปิดผนึกอีกชั้นหนึ่ง และลงลายมือชื่อกำกับไว้บนรอยผนึกของซองและเก็บไว้เป็นเอกสารลับในราชการ ณ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ และมาตรา ๑๐^๓ บัญญัติว่า ในกรณีผู้ยื่นแบบแสดงรายการสินทรัพย์และหนี้สินพ้นจากตำแหน่งที่ต้องแสดงสินทรัพย์และหนี้สิน หรือหน่วยงานที่ต้องแสดงสินทรัพย์และหนี้สินแล้วเป็นเวลาห้าปีจะจัดการทำลายแบบแสดงรายการสินทรัพย์และหนี้สินตามระเบียบของทางราชการก็ได้ ดังนั้น แบบแสดงรายการสินทรัพย์และหนี้สินที่จะต้องยื่นแบบคำสั่งคณะรัฐมนตรีตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ. ๒๕๑๔ ฯลฯ และตามแบบที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการแสดงสินทรัพย์และหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๒๔ จึงเป็นเอกสารลับในราชการที่จะต้องเก็บไว้ตามเวลาที่กำหนดและจะจัดการทำลายตามระเบียบของทางราชการก็ได้ จึงจะคืนให้แก่ผู้ยื่นซึ่งเป็นผู้ขอรับคืนไม่ได้

(นายอักษราทร จุฬารัตน)

^๒ มาตรา ๙ เมื่อได้รับแบบแสดงรายการสินทรัพย์และหนี้สินตามมาตรา ๘ แล้ว ให้เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการนำใส่ซองปิดผนึกอีกชั้นหนึ่ง และลงลายมือชื่อกำกับไว้บนรอยผนึกของซองและเก็บไว้เป็นเอกสารลับในราชการ ณ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ

ฯลฯ

ฯลฯ

^๓ มาตรา ๑๐ ในกรณีผู้ยื่นแบบแสดงรายการสินทรัพย์และหนี้สินพ้นจากตำแหน่งที่ต้องแสดงสินทรัพย์และหนี้สิน หรือหน่วยงานที่ต้องแสดงสินทรัพย์และหนี้สินแล้วเป็นเวลาห้าปีจะจัดการทำลายแบบแสดงรายการสินทรัพย์และหนี้สินตามระเบียบของทางราชการก็ได้

เลขานุการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กันยายน ๒๕๔๒